



НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ НА ПРАВОСЪДИЕТО

София 1301, ул. "Екзарх Йосиф" № 14, тел: 9359 100, факс: 9359 101

E-mail: mtc@dir.bg, [www: http://nij.court-bg.org](http://nij.court-bg.org)

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ НА НАЦИОНАЛНИЯ ИНСТИТУТ НА ПРАВОСЪДИЕТО ПО
ДОПУСТИМОСТТА НА ИСКАНЕТО НА ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА НОРМАТИВНО ТЪЛКУВАНЕ НА ЧЛ. 130А, Т.2 ОТ
КОНСТИТУЦИЯТА, ОТНОСНО ПРАВОМОЩИЕТО НА МИНИСТЪРА НА
ПРАВОСЪДИЕТО ДА УПРАВЛЯВА ИМУЩЕСТВОТО НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

На пръв поглед текстът е ясен от гледна точка предмета на тълкуването (ако изключим известната неопределеност на понятието "имущество", което не е легално дефинирано и има различно по обем съдържание в различните клонове на правото). Струва ни се обаче, че "яснотата" на текста е само привидна, поради което искането за тълкуването трябва да бъде допуснато.

Известно е (както от практиката на Конституционния съд, така и от доктрината), че на нормативно тълкуване подлежат не само отделни конституционни разпоредби, понятия, изрази и думи, но и Конституцията като цяло, отделни нейни глави, включително съотношения и приоритети между отделни конституционни норми. Всички тези възможности Конституционният съд е прогласил в различни и съвсем не малко свои решения, като по този начин е обозначил инструментариума за постигане на най-точно, ясно и полезно разясняване на смисловото съдържание на всеки конкретен обект на нормативно тълкуване.

В конкретния случай, макар на пръв поглед да се иска тълкуване само на израза "управлява имуществото на съдебната власт", всъщност се иска нещо повече и това е казано недвусмислено в съдържателната част на искането на главния прокурор. Искането се установява за съотношение и приоритет между конституционните норми на чл. 130а, т. 2, от една страна, и чл. 117, ал. 2 и ал. 3 от друга.

Пита се всъщност:

1. Приемането и буквалното тълкуване на правомощието по чл. 130а министърът да управлява имуществото на съдебната власт как ще се отнесе и съвмести с чл. 117, ал. 2, съгласно която “съдебната власт е независима” и ал. 3, съгласно която “съдебната власт има самостоятелен бюджет”?

2. Ако се прогласи приоритетът на правомощието по чл. 130а, не означава ли това, че на практика основните текстове, охраняващи независимостта на съдебната власт, ще бъдат елементарно преодоляни? Защото е пределно ясно, че трите текста не могат да съществуват съвместно, ако бъдат равнопоставено третираны.

3. Ако това е така, няма ли да се стигне до своеобразен институционален остракизъм на съдебната власт, която и сега е обявявана като основен виновник за неудачите на прехода. И това ли е начинът тя да бъде реформирана.

4. Каква е стойността на всички тълкувателни решения на Конституционния съд, имащи за предмет чл. 117, ал. 2 и ал. 3? Не следва ли и в каква разумна степен да важат те и при наличието на последното изменение на Конституцията, даващо правомощието на министъра на правосъдието по т. 2 на чл. 130а?

5. Може ли буквалното тълкуване на чл. 130а да преодолее разпоредбите на чл. 117, ал. 1 и ал. 2, които имат конституционноправна характеристика на норми-принципи?

6. Какво разумно стеснително тълкуване е необходимо, за да не бъдат нарушени тези норми-принципи? И ако то не бъде направено, непреодолимото и недопустимо противоречие няма ли да блокира прилагането на глава VI от Конституцията, докато не бъде извършена отмяна или изменение на някои от тези три конституционни текста по предвидения от Конституцията ред?

7. Тълкуването в европейския контекст, свързано неразривно с историческото тълкуване, не сочи ли целта на конституционния законодател с чл. 130а да облекчи (а не да затормози) работата на съдебната власт. Да се занимава тя с качествената подготовка и решаване на съдебни дела, а не да изразходва усилия, свързани с придобиване и стопанисване на сграден фонд, безусловно много важен иначе елемент, от материалните условия за осъществяване на тази дейност.

И в дискусиите, и в протоколите от работните заседания, при подготовката на текста на чл. 130а, т. 2 става ясно: че правомощието по чл. 130а, т. 2 се отнася до недвижимо имущество на съдебната власт – собственост на сгради, пристрояване, надстрояване и т.н.; че никой никога не е дискутирал такъв обем на правомощието, който да обхваща разпореждане с цялото имущество на съдебната власт, което би компрометирало самата идея за независимост и би свело до абсурд намерението на конституционния законодател, което коментирахме по-горе.

Убедени сме, че добре мотивираното стеснително тълкуване на правомощието на министъра на правосъдието да управлява имуществото на съдебната власт ще бъде посрещнато с облекчение не само от всички звена на съдебната система, но вероятно и от администрацията на Министерство на правосъдието, която иначе ще бъде несвойствено ангажирана с огромна дейност. Стеснителното тълкуване е единствено възможното тълкуване, за да се запазят в търпимо съжителство нормите-принципи на чл. 117, ал. 2 и ал. 3 с разпоредбата на чл. 130а, т. 2. Точно това се цели с питането на главния прокурор. Защото възможна ли е “независима съдебна власт” със “самостоятелен бюджет”, когато цялото имущество на същата власт се управлява от орган на изпълнителната власт? Тук е мястото отново да обърнем внимание – искането не е за изолирано самостоятелно тълкуване на чл. 130а, т. 2, а за тълкуване в контекста на цялата глава VI от Конституцията и по-конкретно – искане за тълкуване на съотношение и приоритет на посочената конституционна разпоредба с нормите-принципи на чл. 117, ал. 2 и ал. 3 от Конституцията.

Вероятно тълкуването ще бъде посрещнато положително и от конституционния законодател, доколкото най-точно ще изразява действителната му воля за осъществяване на конституционната промяна.

Накрая – ако Конституционният съд откаже да допусне искането, ще даде неразчитаем знак за обикновения законодател, който с изменението на Закона за съдебната власт няма да има точен ориентир за мярката при законодателното превеждане и прилагане на чл. 130а, т. 2 от Конституцията.

23 май 2007 г.

С уважение:

д-р Пенчо Бенев
/Директор на ИИП/

